

III

(Jiné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ PROSTOR

ROZHODNUTÍ KONTROLNÍHO ÚŘADU ESVO

č. 464/13/COL

ze dne 27. listopadu 2013,

kterým se po devadesáté první mění procesní a hmotná pravidla v oblasti státní podpory, a to zavedením nové kapitoly o použití pravidel pro poskytování státní podpory ve prospěch bank v souvislosti s finanční krizí od 1. prosince 2013 („pokyny k bankovníctví 2013“)

KONTROLNÍ ÚŘAD ESVO (DÁLE JEN „KONTROLNÍ ÚŘAD“),

s ohledem na čl. 5 odst. 2 písm. b) Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru,

vzhledem k těmto důvodům:

Kontrolní úřad považuje za nezbytné vydat pokyny k pravidlům pro poskytování státní podpory ve prospěch bank v souvislosti s finanční krizí.

V červnu 2013 přijala Evropská komise sdělení o použití pravidel pro poskytování státní podpory ve prospěch bank v souvislosti s finanční krizí od 1. srpna 2013 („sdělení o bankovníctví 2013“) ⁽¹⁾.

Toto sdělení se týká i Evropského hospodářského prostoru.

V celém Evropském hospodářském prostoru je třeba zajistit jednotné uplatňování pravidel EHP pro státní podporu v souladu s cílem homogenity stanoveným v článku 1 Dohody o EHP.

Podle bodu II v položce „VŠEOBECNÉ“ na straně 11 přílohy XV Dohody o EHP má Kontrolní úřad přijmout po konzultaci s Komisí právní akty odpovídající právním aktům přijatým Evropskou komisí.

Kontrolní úřad konzultoval v této věci Evropskou komisi dne 14. srpna 2013 a státy ESVO dopisy ze dne 14. listopadu 2013,

PŘIJAL TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Pokyny pro státní podporu se mění vložení nové kapitoly o použití pravidel pro poskytování státní podpory ve prospěch bank v souvislosti s finanční krizí od 1. prosince 2013 („pokyny k bankovníctví 2013“).

Tato nová kapitola je uvedena v příloze tohoto rozhodnutí.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 216, 30.7.2013, s. 1.

Článek 2

Pouze anglické znění tohoto rozhodnutí je závazné.

V Bruselu dne 27. listopadu 2013.

Za Kontrolní úřad ESVO

Oda Helen SLETNES
předsedkyně

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON
člen kolegia

_____

PŘÍLOHA

ČÁST VIII — DOČASNÁ PRAVIDLA TÝKAJÍCÍ SE FINANČNÍ KRIZE

Pokyny o použití pravidel pro poskytování státní podpory ve prospěch bank v souvislosti s finanční krizí od 1. prosince 2013 („pokyny k bankovníctví 2013“)⁽¹⁾

1. ÚVOD

- (1) Od začátku finanční krize přijal Kontrolní úřad ESVO („Kontrolní úřad“) pět souborů pokynů ke státní podpoře („pokyny ke krizi“), jakož i pokyny k prodloužení pro roky 2011 a 2012⁽²⁾. Stanovil podrobná kritéria pro slučitelnost státní podpory v rámci Evropského hospodářského prostoru („EHP“) ve finančním sektoru během finanční krize podle čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o Evropském hospodářském prostoru („Dohoda o EHP“).
- (2) *Pokyny ke krizi* tvoří ucelený rámec pro koordinovaná opatření na podporu finančního sektoru s cílem zajistit finanční stabilitu a minimalizovat narušení hospodářské soutěže mezi bankami a státy EHP. Stanoví podmínky pro přístup ke státní podpoře a požadavky, které je třeba zajistit, aby byla podpora shledána slučitelnou s Dohodou o EHP ve smyslu zásad o státní podpoře uvedených v dané dohodě. Pokud to bylo nutné s ohledem na vývoj krize, prostřednictvím *pokynů ke krizi* byla pravidelně aktualizována pravidla pro poskytování státní podpory, jimiž se řídí pomoc státu finančnímu sektoru. Vývoj v poslední době si vyžaduje další aktualizaci *pokynů ke krizi*.

Právní základ

- (3) *Pokyny ke krizi*, jakož i všechna individuální rozhodnutí o podpoře a režimech podpory, která *spadají* do působnosti těchto pokynů, byly přijaty na základě čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o EHP, který výjimečně povoluje podporu za účelem nápravy vážné poruchy v hospodářství některého státu ESVO.
- (4) Od začátku krize byly učiněny významné kroky k řešení problémů finančního sektoru. Vývoj krize si vyžádal přizpůsobení některých ustanovení rámce státní podpory, která se týkají záchrany a restrukturalizace podniků v obtížích, a současně nebyla vyloučena možnost výjimečného přístupu k významné státní podpoře. Bez ohledu na výjimečné nasazení fiskálních a měnových nástrojů, které pomohly zabránit dalšímu zhoršení krize, hospodářské oživení je stále velmi nestabilní a v celém EHP nerovnoměrné. Finanční sektor v některých státech EHP čelí dalším problémům s přístupem k dlouhodobějšímu financování a s kvalitou aktiv, které jsou důsledkem hospodářské recese a opatření ke snižování dluhu ve veřejném či soukromém sektoru. Napětí na finančních trzích a riziko širších negativních efektů přelévání přetrvávají.

⁽¹⁾ Tyto pokyny odpovídají sdělení Evropské komise o použití pravidel pro poskytování státní podpory ve prospěch bank v souvislosti s finanční krizí od 1. srpna 2013 („Sdělení o bankovníctví z roku 2013“) (Úř. věst. C 216, 30.7.2013, s. 1).

⁽²⁾ Pokyny pro uplatňování a výklad článků 61 a 62 Dohody o EHP a článku 1 protokolu 3 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvorem („pokyny ke státní podpoře“), které byly přijaty a vydány Kontrolním úřadem ESVO dne 19. ledna 1994, zveřejněné v *Úředním věstníku Evropské Unie* (dále jen Úř. věst.) (Úř. věst. L 231, 3.9.1994, s. 1 a dodatku EHP č. 32, 3.9.1994, s. 1). Pokyny byly naposledy pozměněny dne 23. října 2013. Aktualizované znění pokynů ke státní podpoře je dostupné na internetové stránce Kontrolního úřadu: <http://www.efasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>. Část VIII pokynů ke státní podpoře stanoví v tomto souboru *pokynů ke krizi* dočasná pravidla týkající se finanční krize:

- 1) použití pravidel pro poskytování státní podpory na opatření přijatá ve vztahu k finančním institucím („pokyny k bankovníctví“) (Úř. věst. L 17, 20.1.2011, s. 1 a dodatek EHP č. 3, 20.1.2011, s. 1).
- 2) rekapitalizace finančních institucí během současné finanční krize („pokyny k rekapitalizaci“) (Úř. věst. L 17, 20.1.2011, s. 1 a dodatek EHP č. 3, 20.1.2011, s. 1).
- 3) přechodný rámec pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financím za současné finanční a hospodářské krize („pokyny k přechodnému rámci“) (Úř. věst. L 17, 20.1.2011, s. 1 a dodatek EHP č. 3, 20.1.2011, s. 1).
- 4) nakládání se znehodnocenými aktivy v bankovním sektoru EHP („pokyny k znehodnoceným aktivům“), Úř. věst. L 23, 27.1.2011, s. 31 a dodatek EHP č. 4, 27.1.2011, s. 1.
- 5) návrat k životaschopnosti a hodnocení restrukturalizačních opatření ve finančním sektoru během současné krize podle pravidel pro státní podporu („pokyny k restrukturalizaci“) (Úř. věst. L 282, 24.10.2013, s. 72 a dodatek EHP č. 58, 24.10.2013, s. 1). Pokyny k finanční krizi byly dvakrát prodlouženy, v roce 2011 („pokyny k prodloužení z roku 2011“), Úř. věst. L 332, 15.12.2011, s. 20 a dodatek EHP č. 67, 15.12.2011, s. 7 a v roce 2012 („pokyny k prodloužení z roku 2012“) (Úř. věst. L 282, 24.10.2013, s. 72 a dodatek EHP č. 58, 24.10.2013, s. 1).

- (5) Přetrvávající napětí na trzích se státními dluhopisy názorně prokazuje trvající volatilitu na finančních trzích. Kvůli silné vzájemné propojenosti a závislosti ve finančním sektoru v zemích EHP se trh nadále obává kontaminace. Vysoká volatilita finančních trhů, nejisté ekonomické vyhlídky a výsledné přetrvávající riziko vážné poruchy v hospodářství států ESVO odůvodňuje zachování záchranné sítě v podobě možnosti států ESVO poskytnout finančnímu sektoru podpůrná opatření v souvislosti s krizí na základě čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o EHP.
- (6) Za těchto okolností přetrvávajícího napětí na finančních trzích a s ohledem na riziko širších negativních efektů přelévání se Kontrolní úřad domnívá, že je třeba nadále plnit podmínky pro použití čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o EHP na státní podporu ve finančním sektoru. Použití této výjimky však zůstává možné pouze po dobu, kdy přetrvává krizová situace, která vytváří skutečně výjimečné okolnosti, za nichž je ohrožena celková stabilita finančních trhů.

Finanční stabilita jako zastřešující cíl

- (7) V reakci na finanční krizi a podle pokynů ke krizi je finanční stabilita pro Kontrolní úřad zastřešujícím cílem a mělo by se zajistit, aby státní podpora a narušení hospodářské soutěže mezi bankami a ve všech státech EHP zůstaly minimální. Finanční stabilita znamená, že je třeba zabránit tomu, aby se závažné negativní efekty případného selhání některé úvěrové instituce přelývaly do zbytku bankovního systému. Je třeba též zajistit, aby bankovní systém jako celek i nadále zajišťoval přiměřený přísun úvěrů do reálné ekonomiky. Podle těchto pokynů má finanční stabilita v chápání Kontrolního úřadu nadále rozhodující význam při posuzování státní podpory finančnímu sektoru. Kontrolní úřad při posuzování zohlední to, že krize se dostala ze stadia akutní a systémové nouze do situace, v níž v některých částech EHP panují vážnější hospodářské obtíže, čemuž odpovídá vyšší nebezpečí tříštění trhu EHP.
- (8) Tento zastřešující cíl se odráží nejen v tom, že banky v obtížích mohou dosáhnout na státní podporu, když to je nutné pro finanční stabilitu, ale také ve způsobu, jakým jsou posuzovány plány restrukturalizace. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že finanční stabilitu nelze zajistit bez zdravého finančního sektoru. Plány navyšování kapitálu musí být proto posuzovány v úzké spolupráci s příslušným orgánem dohledu, aby se zajistilo, že životaschopnost lze obnovit v přiměřeném časovém rámci a na pevném a trvalém základě; jinak by měla být instituce v úpadku řádným způsobem likvidována.
- (9) Při uplatňování pravidel pro poskytování státní podpory na jednotlivé případy však Kontrolní úřad bere v úvahu makroekonomické prostředí, které ovlivňuje jak životaschopnost bank, tak potřebu reálné ekonomiky daného státu ESVO mít nadále přístup k úvěrům od zdravých bank. Kontrolní úřad bude ve svém hodnocení plánů restrukturalizace bank i nadále zohledňovat specifika jednotlivých institucí a států ESVO: Zejména přiměřeně posoudí dlouhodobou životaschopnost bank, pokud potřeba státní podpory vyplývá z dluhové krize státu a není důsledkem přílišného riskování⁽³⁾, a do svého hodnocení promítne potřebu zachovat rovné podmínky v celém EHP, zvláště s ohledem na vývoj sdílení nákladů v EHP.
- (10) Pokud je třeba restrukturalizovat velkou část finančního sektoru státu ESVO, Kontrolní úřad se snaží zaujmout koordinovaný přístup při posuzování jednotlivých plánů restrukturalizace bank, a zajistit tak systémovou reakci. Kontrolní úřad zaujal tento přístup konkrétně v případě států ESVO, jichž se týkal ekonomický ozdravný program. Kontrolní úřad by tak měl vzít v úvahu zejména souhrnné účinky restrukturalizace jednotlivých institucí na úrovni sektoru (např. z hlediska struktury trhu) a na hospodářství jako celek, zejména pokud jde o přiměřenost poskytování úvěrů reálné ekonomice na zdravém a udržitelném základě.
- (11) Kontrolní úřad při posuzování sdílení nákladů a opatření k omezení narušení hospodářské soutěže posuzuje proveditelnost navržených opatření, včetně prodeje aktiv, a jejich dopad na strukturu trhu a překážky pro vstup na trh. Zároveň Kontrolní úřad musí zajistit, aby řešení navržená v konkrétním případě nebo státě ESVO byla v souladu s cílem předcházet velkým asymetriím mezi jednotlivými státy EHP, které by mohly dále rozměšňovat jednotný trh EHP a způsobovat finanční nestabilitu, jež by mařila hospodářské ozdravení v EHP.

⁽³⁾ Viz sdělení o prodloužení z roku 2011, bod 14.

Vývoj předpisového rámce a potřeba revize pokynů ke krizi

- (12) Od počátku krize provedla Evropská unie řadu institucionálních a předpisových změn s cílem posílit odolnost finančního sektoru a zlepšit prevenci, řízení a řešení krizí v bankovním sektoru. Evropská rada souhlasila s přijetím dalších iniciativ, které by postavily hospodářskou a měnovou unii na pevnější základy vytvořením bankovní unie, počínaje jednotným mechanismem dohledu a jednotným mechanismem pro řešení problémů úvěrových institucí se sídlem v některém členském státě EU, který se účastní jednotného mechanismu dohledu. Členské státy EU se rovněž dohodly, že zřídí mechanismus stability, jehož prostřednictvím by bylo možné poskytovat v případě potřeby finanční prostředky členům a jejich bankám. V době přijetí těchto pokynů nebylo přijato žádné rozhodnutí o možném zapojení států ESVO EHP do iniciativ, kterými se zřizuje bankovní unie ⁽⁴⁾.
- (13) Tato opatření je nutné zavádět postupně, například proto, aby právní předpisy mohly vstoupit v platnost nebo kvůli vytvoření finančních prostředků potřebných k řešení problémů bankovního sektoru. Některá z nich se i nadále omezují jen na eurozónu. Stále větší rozdíly v hospodářském ožívování celého EHP, nutnost snížit a konsolidovat veřejnou a soukromou zadluženost i existence slabých míst ve finančním sektoru mezitím vedly k přetrvávajícímu napětí a roztržitosti na finančních trzích při rostoucích deformacích na trhu EHP. Celistvost trhu EHP proto musí být chráněna mj. prostřednictvím posíleného režimu státních podpor. Tím, že poskytne trhům lepší vysvětlení, může změna *pokynů ke krizi* přispět k zajištění bezproblémového přechodu k budoucímu režimu podle návrhu směrnice o ozdravných postupech a řešení problémů bank, který připravila Evropská komise ⁽⁵⁾. Změněné *pokyny ke krizi* mohou též zajistit ráznější restrukturalizaci a větší sdílení nákladů všem bankám na celém trhu EHP, které obdržely státní podporu.
- (14) Provádění kontroly státní podpory pro finanční sektor se někdy překrývá s povinnostmi orgánů dohledu ve státech ESVO. V některých případech by orgány dohledu mohly například vyžadovat úpravy v takových otázkách, jako je správa a řízení společností a odměňování, které mají banky využívající státní podporu často rovněž obsaženy v plánech restrukturalizace. V takových případech je důležitá spolupráce mezi Kontrolním úřadem a vnitrostátními orgány dohledu při zachování výlučné pravomoci Kontrolního úřadu ve věcech kontroly státní podpory. Vzhledem k vývoji předpisového a dohledového rámce v EHP, a v eurozóně zvláště, bude Kontrolní úřad udržovat těsné styky s orgány dohledu, což ostatně činí již dnes, aby byla zajištěna hladká souhra mezi různými úlohami a povinnostmi všech dotčených orgánů.

Sdílení nákladů

- (15) *Pokyny ke krizi* jasně stanoví, že i během krize jsou nadále použitelné obecné principy kontroly státní podpory. Aby se omezilo narušení hospodářské soutěže mezi bankami a ve státech EHP a zabránilo morálnímu hazardu, podpora by měla být omezena na nezbytné minimum a příjemce podpory by měl poskytnout přiměřený vlastní příspěvek na restrukturalizační náklady. Banka a držitel jejího kapitálu by se na restrukturalizaci měli podílet co nejvíce svými vlastními zdroji ⁽⁶⁾. Státní podpora by měla být poskytována za podmínek, v nichž je náležitě zohledněno sdílení nákladů těmi, kteří do banky investovali.
- (16) Při posuzování slučitelnosti podpory bankám Kontrolní úřad už od samého počátku krize vyžadoval alespoň minimální míru sdílení nákladů v souvislosti s výší podpory, kterou tyto banky dostávaly, zejména absorbováním ztrát dostupným kapitálem a zaplacením přiměřené náhrady za státní intervence. Aby zabránil odlivu prostředků, zavedl dále pravidla týkající se zpětného odkupu hybridních nástrojů a uložil zákaz proplácení kupónů a vyplácení dividend. Kontrolní úřad však nestanovil předem žádné prahové hodnoty vlastních příspěvků ani jiné požadavky ⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ Iniciativy, kterými se zřizuje bankovní unie, byly primárně vytvořeny pro eurozónu, neboť členové eurozóny mají několik společných nástrojů, avšak žádný společný dohled. Členské státy EU mimo eurozónu však budou mít možnost se v případě zájmu zapojit. V současné době není jasné, do jaké míry se členské státy EU mimo eurozónu mohou rozhodnout účastnit se těchto iniciativ. Pokud jde o státy ESVO EHP, pracovní skupina ESVO pro finanční služby sledovala s velkým zájmem vývoj na straně EU a ze strany EU jí byly předloženy informace týkající se bankovní unie. Dosud však neproběhla diskuze o možném zapojení států ESVO.

⁽⁵⁾ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení problémů úvěrových institucí a investičních podniků ze dne 6. června 2012, COM(2012)0280 final. Pracovní skupina ESVO pro finanční služby pozorně sleduje vývoj na straně EU. Zdá se, že tento návrh může být považován za významný pro EHP, a tudíž může být začleněn do Dohody o EHP, jakmile bude přijat na straně EU.

⁽⁶⁾ Viz např. *pokyny k restrukturalizaci*, bod 22.

⁽⁷⁾ Tamtéž, bod 24.

- (17) V prvních fázích krize státy EHP v zásadě nepřekročily minimální požadavky pravidel státní podpory, pokud jde o sdílení nákladů *ex ante*, a věřitelé nebyli povinni podílet se na záchraně úvěrové instituce z důvodu finanční stability.
- (18) Krize státního dluhu však odhalila, že taková politika nemůže v dlouhodobém horizontu zajistit finanční stabilitu, zejména v případě států EHP, v nichž náklady na záchranu bank značně oslabily jejich fiskální situaci. Ve skutečnosti musely některé státy EHP překročit minimální požadavky v rámci pravidel státní podpory a zavedením nových právních rámců si předem vynucovaly přísnější požadavky na sdílení nákladů. Tento vývoj vedl k rozdílným přístupům ke sdílení nákladů ve státech EHP, zvláště mezi těmi, které se omezily na minimální požadavky podle pravidel státní podpory, a těmi, které překročily rámec těchto požadavků a vyžadovaly spoluúčast investorů nebo věřitelů. Tyto rozdílné přístupy ke sdílení nákladů mezi státy EHP vedly k různým nákladům financování mezi bankami v závislosti na tom, jak jednotlivé státy EHP vnímaly pravděpodobnost zapojení soukromých investorů, což vycházelo z jejich fiskální situace. Tyto rozdíly ohrožují celistvost trhu EHP a hrozí narušením rovných podmínek, které má kontrola státní podpory chránit.
- (19) S ohledem na výše popsáný vývoj by měly být stanoveny minimální požadavky na sdílení nákladů. Před poskytnutím podpory na restrukturalizaci v jakékoli podobě, ať už na rekapitalizaci nebo na záchranu znehodnocených aktiv banky, by se měla vyčerpat všechna opatření na tvorbu kapitálu, včetně konverze podřízených dluhů, za předpokladu, že budou respektována základní práva a nebude ohrožena finanční stabilita. Jelikož je k zabránění možného neřízeného úpadku banky zapotřebí podpory na restrukturalizaci, měla by být tato opatření na sdílení nákladů respektována v zájmu omezení podpory na minimum a bez ohledu na počáteční solventnost dané banky. Před schválením podpory na restrukturalizaci bance proto musí státy ESVO zajistit, aby se akcionáři banky a vlastníci podřízeného kapitálu dohodli na požadovaném příspěvku nebo aby zřídili potřebný právní rámec pro získání těchto příspěvků.
- (20) Použití opatření omezujících narušení hospodářské soutěže závisí v zásadě na míře sdílení nákladů a bere také ohled na to, jak se vyvíjí úroveň sdílení nákladů u podporovaných bank v celém EHP. Když jsou všechny ostatní aspekty stejné, vyšší sdílení nákladů znamená nižší potřebu opatření zaměřených na řešení narušení hospodářské soutěže. Opatření na omezení narušení hospodářské soutěže by měla být v každém případě „kalibrována“ tak, aby v co největší míře navodila takovou situaci na trhu, která by nastala, kdyby příjemce podpory na trhu bez podpory skončil.

Účinná restrukturalizace a další modernizace rámce

- (21) I když je nezbytné zachovat některé možnosti podpory pro banky, aby mohly řešit přetrvávající neklid na finančních trzích, některé postupy a podmínky je třeba zlepšit a dále rozvíjet. Rovněž je nutné sladit právní rámec s vývojem trhu, což začalo v červnu 2010 zvýšením poplatku za záruky ⁽⁸⁾ a pokračovalo pokyny k prodloužení z roku 2011 ⁽⁹⁾.
- (22) Pokyny k bankovníctví z roku 2008 umožnily státům ESVO, aby zavedly určité režimy podpory na záchranu, a zároveň nevyloučily možnost *ad hoc* intervencí. Vzhledem k rozsahu krize a obecnému narušení důvěry v rámci celého finančního sektoru EHP, což se mimo jiné projevilo poklesem likvidity na mezibankovním trhu, Kontrolní orgán rozhodl, že schválí všechna nezbytná opatření přijatá státy EHP k zajištění stability finančního systému, včetně záchranných opatření a rekapitalizačních systémů. Díky dočasnému schválení podpory na záchranu v podobě záruk a rekapitalizace a opatření na záchranu znehodnocených aktiv se podařilo odvrátit paniku a obnovit důvěru trhu.
- (23) Ve změněných podmínkách na trhu však nebude tolik zapotřebí strukturálních opatření na záchranu, která jsou povolována pouze na základě předběžného posouzení založeného na předpokladu, že prakticky všechny banky potřebují záchranu, a který odkládá důkladné posouzení plánu restrukturalizace na pozdější dobu. Tento přístup sice pomohl zabránit nenapravitelnému zhroutilí finančního sektoru jako celku, ale restrukturalizační snahy

⁽⁸⁾ Viz bod 1.2 pokynů Kontrolního úřadu k přechodnému rámci, které obsahují odkaz na pracovní dokument GŘ pro hospodářskou soutěž ze dne 30. dubna 2010 „Uplatnění pravidel pro státní podpory na státní systémy záruk vztahující se na dluhy bank vzniklé po 30. červnu 2010“.

⁽⁹⁾ Uvedené pokyny stanoví požadavek předložit plán restrukturalizace pro všechny banky, které využívají státní podporu ve formě kapitálu nebo opatření na záchranu znehodnocených aktiv, bez ohledu na výši podpory.

jednotlivých příjemců podpory musely často počkat. Opožděná reakce na problémy bank v některých případech způsobila, že daňovým poplatníkům byl nakonec předložen vyšší účet. Tyto pokyny stanoví zásadu, že rekapitalizace a opatření na záchranu znehodnocených aktiv budou povolovány pouze po schválení plánu restrukturalizace banky. Tím bude zajištěno, že výše podpory bude přesněji odpovídat potřebám, že příčiny obtíží bank již budou odhaleny a včas řešeny a že bude zajištěna finanční stabilita. Nadále budou k dispozici systémy záruk za účelem zajištění likvidity bank. Takové systémy však mohou sloužit pouze jako prostředek k zajištění likvidity bankám, které netrpí nedostatkem kapitálu ve smyslu definice příslušného orgánu dohledu ⁽¹⁰⁾.

- (24) Tyto pokyny stanoví nutné změny parametrů pro slučitelnost podpory ve prospěch bank v souvislosti s krizí od 1. prosince 2013. Uvedené pokyny zejména:
- nahrazují pokyny k bankovníctví z roku 2008 a stanoví pokyny pro kritéria slučitelnosti u podpory likvidity,
  - mění a doplňují pokyny k rekapitalizaci a k znehodnoceným aktivům,
  - doplňují pokyny k restrukturalizaci tím, že poskytují podrobnější pokyny pro sdílení nákladů ze strany akcionářů a podřízených věřitelů,
  - stanoví zásadu, že nelze povolit rekapitalizaci nebo opatření na ochranu aktiv bez předchozího schválení plánu restrukturalizace, a navrhuje postup pro trvalé povolení takových opatření,
  - poskytují pokyny týkající se slučitelnosti požadavků na podporu likvidity.

2. OBLAST PŮSOBNOSTI

- (25) Kontrolní úřad použije zásady uvedené v těchto pokynech a ve všech *pokynech ke krizi* ⁽¹¹⁾ na „úvěrové instituce“ (také pod názvem „banky“) ⁽¹²⁾. Úvěrové instituce vykazují vysoký stupeň vzájemné propojenosti v tom smyslu, že neřízený úpadek jedné úvěrové instituce může mít výrazné negativní dopad na finanční systém jako celek. Úvěrové instituce jsou náchylné k náhlé ztrátě důvěry, což může mít vážné důsledky pro jejich likviditu a platební schopnost. Potíže jedné mnohotvárné instituce mohou vést k systémovému napětí ve finančním sektoru, což může mít také silný negativní dopad na ekonomiku jako celek, například na základě úlohy úvěrových institucí v oblasti poskytování úvěrů reálné ekonomice, a může tudíž ohrozit finanční stabilitu.
- (26) Kontrolní úřad použije zásady uvedené v těchto pokynech a ve všech *pokynech ke krizi* v případě potřeby obdobně na pojišťovny ve smyslu článku 6 směrnice Rady 73/239/EHS ⁽¹³⁾, článku 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES ⁽¹⁴⁾ nebo čl. 1 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/78/ES ⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁰⁾ „Příslušným orgánem dohledu“ se rozumí kterýkoliv příslušný vnitrostátní orgán určený zúčastněnými státy EHP v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu (Úř. věst. L 177, 30.6.2006, s. 1) ve znění úpravy Dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru č. 65/2008 (Úř. věst. L 257, 25.9.2008, s. 27 a dodatek EHP č. 58, 25.9.2008, s. 9) nebo Evropská centrální banka při výkonu svých úkolů dohledu, které jí jsou svěřeny v článku 1 návrhu nařízení Rady předloženého Komisí a jež se týkají politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi se sídlem v některém členském státě, který se účastní jednotného mechanismu dohledu. Pokud jde o výše uvedené návrh nařízení Rady předložený Komisí, pracovní skupina ESVO pro finanční služby pozorně sleduje vývoj na straně EU.

⁽¹¹⁾ Viz poznámka pod čarou 2.

⁽¹²⁾ Jak je uvedeno v čl. 4 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES, ve znění úpravy Dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru EHP č. 65/2008 (viz poznámka pod čarou 10 pro odkazy na zveřejnění).

⁽¹³⁾ První směrnice Rady 73/239/EHS ze dne 24. července 1973 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém pojištění jiném než životním a jejího výkonu (Úř. věst. L 228, 16.8.1973, s. 3) ve znění úpravy Dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru EHP č. 78/2011 (Úř. věst. L 262, 6.10.2011, s. 45 a dodatek EHP č. 54, 6.10.2011, s. 57).

⁽¹⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES ze dne 5. listopadu 2002 o životním pojištění (Úř. věst. L 345, 19.12.2002, s. 1.) ve znění úpravy Dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru EHP č. 60/2004 (Úř. věst. L 277, 26.8.2004, s. 172 a dodatek EHP č. 43, 26.8.2004, s. 156).

⁽¹⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/78/ES ze dne 27. října 1998 o doplňkovém dozoru nad pojišťovnami v pojišťovací skupině (Úř. věst. L 330, 5.12.1998, s. 1) ve znění úpravy Dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru EHP č. 95/1999 ze dne 16. července 1999 (Úř. věst. L 296, 23.11.2000, s. 61 a dodatek EHP č. 55, 23.11.2000, s. 160).

- (27) Veškerá podpora těmto institucím, které mají sídlo v některém státě ESVO, včetně jejich dceřiných společností, a které vyvíjejí významnou činnost v některém státě ESVO nebo členském státě EU, bude posuzována podle těchto pokynů.

3. REKAPITALIZACE A OPATŘENÍ NA ZÁCHRANU ZNEHODNOCENÝCH AKTIV

- (28) Podpora rekapitalizace a opatření na záchranu znehodnocených aktiv, včetně záruk za aktiva, se obvykle poskytují na pokrytí nedostatku kapitálu. „Nedostatkem kapitálu“ se pro účely těchto pokynů rozumí nedostatečná kapitálová vybavenost zjištěná podle zkoušky kapitálové vybavy, zátěžovým testem, přezkumem kvality aktiv či jinou rovnocennou zkouškou v EHP, eurozóně či na vnitrostátní úrovni, případně potvrzená příslušným orgánem dohledu. Tato státní podpora má obvykle trvalou povahu a nelze ji snadno zrušit.
- (29) Vzhledem k praktické nezvratnosti takových opatření a dopadu na rozpočet podporujících států ESVO a s ohledem na rozhodovací praxi Kontrolního úřadu během krize je může Kontrolní úřad v zásadě povolit jen poté, co příslušný členský stát ESVO prokáže, že veškerá opatření k omezení této podpory na nezbytné minimum byla využita v co největší možné míře. Za tímto účelem jsou státy ESVO vyzvány, aby předem nebo v rámci předkládání plánu restrukturalizace předložily plán navyšování kapitálu. Plán navyšování kapitálu by měl obsahovat zejména opatření na navyšování kapitálu bankou a potenciální opatření týkající se sdílení nákladů ze strany akcionářů a podřízených věřitelů banky.
- (30) Plán navyšování kapitálu ve spojení s důkladným přezkumem kvality aktiv banky a výhledové posouzení kapitálové přiměřenosti by měl umožnit státu ESVO spolu s Kontrolním úřadem a příslušným orgánem dohledu přesně určit (zbytkový) nedostatek kapitálu banky, který musí pokrýt státní podpora. Každý takový zbytkový nedostatek kapitálu, který musí pokrýt státní podpora, vyžaduje předložení plánu restrukturalizace.
- (31) Plán restrukturalizace zahrnující podporu na restrukturalizaci bude, s výjimkou požadavků na navýšení kapitálu a sdílení nákladů, které musí být součástí plánu navyšování kapitálu, (jak je stanoveno v bodech 32 až 34) předloženého jako součást plánu restrukturalizace nebo před ním, i nadále posuzován na základě pokynů k restrukturalizaci.

3.1. ŘEŠENÍ NEDOSTATKU KAPITÁLU — PŘEDBĚŽNÉ OZNÁMENÍ A OZNÁMENÍ O PODPOŘE NA RESTRUKTURALIZACI

- (32) Jakmile je zjištěn nedostatek kapitálu, který pravděpodobně vyústí v žádost o státní podporu, měla by se provést veškerá opatření k minimalizaci nákladů, které stát ESVO ponese na nápravu daného nedostatku. Za tímto účelem se státy ESVO vyzývají, aby s Kontrolním úřadem navázaly kontakty již před oznámením. V průběhu těchto dobrovolných předběžných kontaktů před oznámením Kontrolní úřad nabídne pomoc při zajištění slučitelnosti podpory na restrukturalizaci, a zejména v tom, jak provést požadavky na sdílení nákladů v souladu s pravidly pro poskytování státní podpory. Základem předběžných kontaktů před oznámením bude plán navyšování kapitálu sestavený státem ESVO a bankou a podpořený příslušným orgánem dohledu. Plán navyšování kapitálu by měl:
- obsahovat seznam opatření na navýšení kapitálu, která banka přijme, a (možná) opatření týkající se sdílení nákladů pro akcionáře a podřízené věřitele,
  - obsahovat pojistky bránící odlivu finančních prostředků z banky, který by mohl například nastat, kdyby banka nabyla podíly v jiných podnicích nebo vyplácela dividendy či proplácela kupóny.
- (33) Stát ESVO by měl zajistit podrobnou metodiku a vstupní údaje, které se používají ke stanovení nedostatku kapitálu, potvrzené příslušným orgánem dohledu. Metodiku je třeba prezentovat na základě obchodních segmentů.
- (34) Po předložení plánu navyšování kapitálu a po zapracování výsledků přezkumu kvality aktiv banky a výhledového posouzení kapitálové přiměřenosti musí stát ESVO určit zbytkový nedostatek kapitálu, jenž má být pokryt státní podporou. Kontrolní úřad nabídne státu ESVO, že s ním předjedná plán restrukturalizace ještě před jeho oznámením. Po dosažení dohody o plánu restrukturalizace jej stát ESVO může oficiálně oznámit. Kontrolní úřad povolí rekapitalizaci nebo opatření na záchranu znehodnocených aktiv jako podporu na restrukturalizaci pouze po dosažení dohody o plánu restrukturalizace.

3.1.1. Opatření banky na navyšování kapitálu

- (35) V plánu navyšování kapitálu podpořeného příslušným orgánem dohledu by měl příjemce podpory uvést a, bude-li to možné, provést veškerá opatření vedoucí k navýšení kapitálu, která lze uskutečnit, aniž by došlo k ohrožení životaschopnosti. Tato opatření by měla zahrnovat zejména:
- a) emise s přednostním právem,
  - b) dobrovolnou konverzi nástrojů podřízeného dluhu na vlastní kapitál na základě pobídky spojené s rizikem,
  - c) revize řízení závazků, které by měly v zásadě generovat 100 % kapitálu, pokud nedostatek kapitálu nelze překonat v plném rozsahu, a proto je nezbytná státní podpora,
  - d) prodej aktiv a portfolií, který vynesete kapitál,
  - e) sekuritizaci portfolií s cílem vytvořit kapitál z činností, které nejsou hlavním předmětem podnikání,
  - f) zadržování výnosů,
  - g) další opatření ke snížení kapitálových potřeb.
- (36) Budou-li v plánu navýšení kapitálu uvedena opatření, která nelze realizovat do šesti měsíců od předložení uvedeného plánu, Kontrolní úřad se poradí s příslušným orgánem dohledu, aby posoudil, zda má navržená opatření vzít úvahu coby opatření k navyšování kapitálu.
- (37) Manažeři bank by měli mít pobídky k tomu, aby provedli rozsáhlou restrukturalizaci v příznivých dobách, a tím minimalizovali potřebu využívat podpory státu. Pokud se tedy dalo rozumně vyhnout státní podpoře cestou vhodných a včasných kroků hospodářského vedení, měl by každý subjekt, který se spoléhá na státní podporu při restrukturalizaci nebo řádné likvidaci, obvykle nahradit generálního ředitele banky, případně také další členy správní rady.
- (38) Ze stejných důvodů by měly tyto subjekty uplatňovat přísnou politiku odměňování vedoucích pracovníků. Vyžaduje si to stanovit maximální výši odměn vedoucích pracovníků v kombinaci s pobídkami, což zajistí, že banka provede svůj plán restrukturalizace v zájmu udržitelných a dlouhodobých podnikových cílů. Proto by každá banka, která obdrží státní podporu ve formě opatření na podporu rekapitalizace nebo opatření na záchranu znehodnocených aktiv, měla vhodně omezit celkové odměny pro všechny členy personálu, včetně členů správní rady a vyšších vedoucích pracovníků. Toto omezení celkové odměny by mělo zahrnovat všechny možné pevné a pohyblivé složky a důchody a mělo by být v souladu s články 93 a 94 směrnice EU o kapitálových požadavcích (CRD IV) ⁽¹⁶⁾.

Celková odměna každé takové osoby proto nesmí být vyšší než 15násobek průměrného platu ve státě ESVO, kde je příjemce podpory registrován ⁽¹⁷⁾, nebo desetinásobek průměrného platu zaměstnanců banky, která je příjemcem podpory.

Omezení odměn musí platit až do skončení období restrukturalizace nebo dokud banka nevrátí státní podporu, podle toho, co nastane dřív.

- (39) Každá banka, která obdrží státní podporu ve formě rekapitalizace nebo opatření na záchranu znehodnocených aktiv, by v zásadě neměla vyplácet odstupné nad rámec toho, co vyžaduje právní úprava nebo smlouva.

3.1.2. Sdílení nákladů akcionáři a podřízenými věřiteli

- (40) Státní podpora může vytvářet morální hazard a narušovat tržní disciplínu. V zájmu snížení morálního hazardu by podpora měla být poskytována pouze za podmínek zahrnujících přiměřené sdílení nákladů ze strany stávajících investorů.

⁽¹⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. L 176, 27.6.2013, s. 338). Právní předpis nebyl ještě začleněn do Dohody o EHP.

⁽¹⁷⁾ Dle údajů o průměrné roční mzdě, jež zveřejňuje OECD na svých internetových stránkách, ve stálých cenách za poslední dostupný rok, <http://stats.oecd.org/Index.aspx>.

- (41) Přiměřené sdílení nákladů obvykle znamená, že napřed jsou ztráty absorbovány do vlastního kapitálu a poté se předpokládají příspěvky držitelů hybridního kapitálu a držitelů podřízeného dluhu. Držitelé hybridního kapitálu a podřízeného dluhu se musí co nejvíce podílet na snížení nedostatku kapitálu. Takové příspěvky mohou mít podobu konverze nástrojů na kmenový kapitál tier 1 ⁽¹⁸⁾ nebo úplného odpisu jejich jistiny. V každém případě se musí v co největší míře zákonným způsobem zabránit odlivu hotovosti od příjemce podpory směrem k držitelům takových cenných papírů.
- (42) Kontrolní úřad nebude požadovat příspěvek od držitelů přednostních dluhů (zejména z pojištěných vkladů, nepojištěných vkladů, dluhopisů a všech ostatních přednostních dluhů) jakožto povinnou složku sdílení nákladů podle pravidel státní podpory, a to ani konverzí těchto nástrojů na kapitál, ani jejich odepsáním.
- (43) Pokud kvóta vlastního kapitálu banky, která má zjištěný nedostatek kapitálu, zůstává nad regulačním minimem EHP, měla by tato banka být schopna sama obnovit kapitálovou pozici, zvláště s pomocí opatření na navýšení kapitálu, jak je uvedeno v bodě 35. Pokud neexistují žádné jiné možnosti jak překonat nedostatek kapitálu, (včetně jiného opatření orgánu dohledu, jako jsou opatření včasného zásahu, nebo jiného nápravného opatření potvrzeného příslušným orgánem dohledu nebo orgánem příslušným k řešení), musí být podřízený dluh přeměněn na vlastní kapitál a zásadně až poté lze poskytnout státní podporu.
- (44) V případech, kdy banka již nesplňuje minimální regulatorní kapitálové požadavky, musí se podřízený dluh přeměnit nebo odepsat zásadně před poskytnutím státní podpory. Státní podpora nesmí být poskytnuta dříve, dokud se na vyrovnání ztrát nepoužil v plné výši vlastní kapitál, hybridní kapitál a podřízený dluh.
- (45) Výjimku z požadavků uvedených v bodech 43 a 44 lze přiznat, pokud by realizace takových opatření ohrozila finanční stabilitu nebo by vedla k nepřiměřeným výsledkům. Tato výjimka by se mohla týkat případů, kdy je výše podpory, jež má být poskytnuta, nízká ve srovnání s rizikově váženými aktivy banky a kdy byl nedostatek kapitálu výrazně snížen zejména cestou opatření na navýšení kapitálu, jak se uvádí v bodě 35. Nepřiměřené výsledky nebo ohrožení finanční stability lze řešit též opětovným zvážením posloupnosti opatření zaměřených na řešení nedostatku kapitálu.
- (46) V souvislosti s prováděním bodů 43 a 44 by měla být dodržena zásada „žádný věřitel nesmí být v nevýhodnějším postavení“ ⁽¹⁹⁾. Podřízení věřitelé by tak v ekonomickém vyjádření neměli dostat méně, než kolik by byla hodnota jejich nástroje, kdyby nebyla poskytnuta státní podpora.

3.1.3. Zabránit odlivu prostředků před rozhodnutím o restrukturalizaci

- (47) Aby byla podpora omezena na nezbytné minimum, musí se co nejdříve zabránit odlivu prostředků. Proto má Kontrolní úřad za to, že od okamžiku, kdy jsou nebo by bance měly být známy kapitálové potřeby, měla by banka přijmout veškerá nezbytná opatření na udržení svých finančních prostředků. Zvláště instituce, které zjistily nebo měly zjistit kapitálové potřeby, od tohoto okamžiku:
- a) nesmí vyplácet dividendy z akcií nebo proplácet kupony na hybridní kapitálové nástroje (nebo jiné nástroje, u nichž je výplata kuponů ponechána na volném uvážení),
  - b) nesmí odkoupit žádnou vlastní akcii nebo nakupovat nástroje hybridního kapitálu po dobu trvání restrukturalizace bez předchozího schválení Kontrolního úřadu a
  - c) nesmí zpětně odkupovat nástroje hybridního kapitálu, leda by takové opatření, případně v kombinaci s dalšími, umožňovalo instituci, aby plně absorbovala nedostatek kapitálu, a cena by se pohybovala dostatečně blízko aktuální tržní úrovni ⁽²⁰⁾, nebyla by však vyšší než 10 % nad tržní cenou; každý zpětný odkup podléhá předchozímu schválení Kontrolního úřadu,
  - d) nesmí provádět žádné transakce při správě kapitálu bez předchozího schválení Kontrolního úřadu,
  - e) nesmí provádět agresivní obchodní praktiky a

⁽¹⁸⁾ Jak je definováno v článku 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky (Úř. věst. L 176, 27.6.2013, s. 1). Na straně ESVO probíhá příprava pro začlenění aktu.

⁽¹⁹⁾ Toho lze dosáhnout například zřízením holdingové společnosti. Vlastnictví banky by bylo evidováno na straně aktiv holdingové společnosti, zatímco vlastní kapitál, hybridní kapitál a podřízený dluh, které měla banka před státní podporou, tvoří stranu pasiv holdingové společnosti se stejnou předností, jakou měly v bance před intervencí státu.

⁽²⁰⁾ Jestliže například dojde k zpětnému odkupu za slevu nejméně 10 procentuálních bodů z nominální hodnoty tržní ceny (nebo, v případě neexistence trhu, ukazatele tržní ceny) za účelem vytvoření zisku, nebo pokud je zpětný odkup součástí směny, po níž úvěrová instituce získá kapitál vyšší kvality, který nedostatek snižuje.

- f) nesmí nabývat účasti v žádném podniku, ať jde o převod aktiv nebo podílů. Tento požadavek se netýká:
- i) akvizic, k nimž dochází v běžné bankovní praxi při vyřizování stávajících nároků vůči nezdravým podnikům;
  - a ii) nabývání účasti v podnicích s podmínkou, že uhrazená kupní cena je nižší než 0,01 % poslední dostupné bilanční sumy dané instituce v daném okamžiku a že souhrn kupních cen uhrazených za takové akvizice od daného okamžiku do konce období restrukturalizace bude nižší než 0,025 % její poslední bilanční sumy v daném okamžiku;
  - iii) akvizice podniku se souhlasem Kontrolního úřadu, jestliže je to za výjimečných okolností nezbytné pro obnovení finanční stability nebo pro zajištění účinné hospodářské soutěže,
- g) musí se zdržet reklamy uvádějící státní podporu a agresivních obchodních strategií, k nimž by bez podpory státu ESVO nedocházelo.
- (48) Protože je třeba zajistit, aby byla podpora omezena na nezbytné minimum, pokud banka podnikne kroky, které nejsou v souladu s požadavky uvedenými v bodě 47 v okamžiku, kdy její potřeba dodatečného kapitálu měla být dobře vedenému podniku zřejmá, Kontrolní úřad za účelem stanovení požadovaných opatření k omezení narušení hospodářské soutěže připočítá částku odpovídající odlivu finančních prostředků k výši podpory.

3.1.4. Pokrytí zbytkového nedostatku kapitálu podporou na restrukturalizaci

- (49) Pokud po provedení opatření na navýšení kapitálu a opatření týkajících se sdílení nákladů zůstane nadále nedostatek kapitálu, lze jej v zásadě pokrýt ze státní rekapitalizace, opatřeními na záchranu znehodnocených aktiv nebo jejich kombinací. Aby byla tato podpora slučitelná, musí být Kontrolnímu úřadu předložen plán restrukturalizace, který musí být v souladu s příslušnými oddíly pokynů ke krizi.

3.2. PODPORA NA ZÁCHRANU VE FORMĚ REKAPITALIZACE A OPATŘENÍ NA ZÁCHRANU ZNEHODNOCENÝCH AKTIV

- (50) Jakmile Kontrolní úřad začne uplatňovat zásady stanovené v těchto pokynech, stát ESVO musí Kontrolnímu úřadu oznámit plán restrukturalizace a získat schválení státní podpory, ještě než přijme opatření v oblasti rekapitalizace nebo opatření na záchranu aktiv. Tato opatření, která má stát ESVO poskytnout dočasně jako podporu na záchranu, však může Kontrolní úřad výjimečně povolit ještě před schválením plánu restrukturalizace, pokud jsou tato opatření nutná k zachování finanční stability. Bude-li se stát ESVO dovolávat tohoto ustanovení o finanční stabilitě, Kontrolní úřad bude požadovat předběžnou analýzu od příslušného orgánu dohledu, která potvrdí existenci aktuálního (nikoli výhledového) nedostatku kapitálu, v důsledku kterého by orgán dohledu byl nucen okamžitě odejmout dané instituci bankovní licenci, pokud by taková opatření nebyla přijata. Tato analýza bude muset kromě toho prokázat, že mimořádnému riziku pro finanční stabilitu se nelze v dostatečně krátké době vyhnout s pomocí soukromého kapitálu nebo s pomocí jiného méně narušujícího dočasného opatření, jako je státní záruka.
- (51) Jakékoli opatření na záchranu spadající pod bod 50 musí být oznámeno Kontrolnímu úřadu. Aby takové opatření Kontrolní úřad dočasně schválil, musí být v souladu s pravidly pro odměňování a sdílení nákladů stanovenými v pokynech k rekapitalizaci, pokynech k prodloužení z roku 2011 a případně pokynech k znehodnoceným aktivům.
- (52) Podpora na záchranu ve formě rekapitalizace a opatření na záchranu znehodnocených aktiv navíc nesmí bránit splnění požadavků těchto pokynů na sdílení nákladů. Z toho vyplývá, že buď se musí v rámci podpory na záchranu provést požadovaná opatření na sdílení nákladů, nebo se musí rekapitalizace či opatření na záchranu znehodnocených aktiv koncipovat tak, aby bylo možné provést opatření na sdílení nákladů *ex post*. Toto provedení *ex post* lze uskutečnit například rekapitalizací vlastního kapitálu v podobě, která je nadřazená stávajícímu kapitálu a podřízeným dluhovým nástrojům a přitom je v souladu s příslušným předpisovým rámcem a rámcem dohledu.
- (53) Po schválení podpory na záchranu musí stát ESVO předložit plán restrukturalizace v souladu s pokyny k restrukturalizaci do dvou měsíců od rozhodnutí o dočasném schválení podpory. Plán restrukturalizace se bude posuzovat na základě pokynů k restrukturalizaci, přičemž se zohlední zásady sdílení nákladů popsané v těchto pokynech.

3.3. SYSTÉMY PRO REKAPITALIZACI A RESTRUKTURALIZACI MALÝCH INSTITUCÍ

- (54) Podpora pro malé banky ovlivňuje hospodářskou soutěž méně než podpora poskytnutá větším bankám. Z tohoto důvodu a za účelem zajištění přiměřeného administrativního vyřizování je vhodné stanovit jednodušší postup týkající se malých bank a současně zajistit, aby se narušení hospodářské soutěže omezilo na nejmenší možnou míru. Kontrolní úřad proto schválí režimy podpory pro rekapitalizaci a restrukturalizaci malých institucí, pokud je v těchto systémech stanovena jasná působnost a pokud jsou omezeny na období šesti měsíců s podmínkou, že dodrží zásady stanovené v pokynech ke krizi, zejména pokud jde o požadavky na sdílení nákladů uvedené v těchto pokynech. Používání takového režimu podpory musí být navíc omezeno na banky s celkovou rozvahou nepřevyšující 100 milionů EUR. Bilanční suma bank, které obdržely podporu v rámci daného režimu, nesmí překročit 1,5 % celkových aktiv v držení bank na domácím trhu dotyčného státu ESVO.
- (55) Kontrolní úřad vyhodnotí všechny takové režimy podpory, aby ověřil, zda dosahují svých cílů a jsou správně prováděny. Za tímto účelem musí stát ESVO předložit zprávu o uplatňování daného režimu každých šest měsíců po jeho schválení.

4. ZÁRUKY A PODPORA LIKVIDITY MIMO RÁMEC ZAJIŠTĚNÍ LIKVIDITY CENTRÁLNÍ BANKY

- (56) Podpora v oblasti likvidity a záruk za závazky dočasně stabilizuje stranu pasiv v rozvaze banky. Proto na rozdíl od rekapitalizace nebo opatření na záchranu znehodnocených aktiv, kterým v zásadě musí předcházet oznámení plánu restrukturalizace ze strany dotčeného státu ESVO a schválení Kontrolním úřadem, může Kontrolní úřad souhlasit s tím, aby státy ESVO oznámily podporu v oblasti záruk a likvidity, která má být poskytnuta po dočasném schválení, jako podporu na záchranu před schválením plánu restrukturalizace.
- (57) Záruky a podpora likvidity mohou být oznámeny Kontrolnímu úřadu individuálně; Kontrolní úřad může kromě toho povolit též režimy podpory v oblasti likvidity na období maximálně šesti měsíců.
- (58) Tyto režimy musí být omezeny jen na banky, které nemají nedostatek kapitálu. Pokud má banka s nedostatkem kapitálu naléhavou potřebu likvidity, vyžaduje se individuální oznámení Kontrolnímu úřadu⁽²¹⁾. Za takových okolností použije Kontrolní úřad postup stanovený v bodech 32 až 34 obdobně, včetně požadavku na plán restrukturalizace nebo plán likvidace, pokud není podpora splacena do dvou měsíců.
- (59) Záruky a podporu likvidity Kontrolní úřad schválí, jen pokud splní tyto požadavky:
- a) záruky lze poskytnout pouze za nové emise přednostních dluhopisů úvěrových institucí (podřízený dluh je vyloučen),
  - b) záruky lze poskytnout pouze za dluhové nástroje se splatností od tří měsíců do pěti let (nebo maximálně sedmi let v případě krytých dluhopisů). S výjimkou řádně odůvodněných případů nesmí být záruky se splatností delší než tři roky vyšší, než je jedna třetina nesplacených záruk poskytnutých jednotlivé bance,
  - c) minimální úroveň plnění za státní záruky musí být v souladu se vzorcem uvedeným v pokynech k prodloužení z roku 2011,
  - d) plán restrukturalizace musí Kontrolnímu úřadu předložit do dvou měsíců každá úvěrová instituce, která poskytla záruky za nové závazky nebo za obnovené závazky, u nichž v době poskytnutí nové záruky celkový objem nesplacených zaručených závazků (včetně záruky poskytnuté před datem uvedeného rozhodnutí) přesahoval jak 5 % celkových závazků, tak celkovou částku 500 milionů EUR,
  - e) každá úvěrová instituce, kvůli níž se uplatní záruka, musí předložit individuální plán restrukturalizace nebo plán likvidace do dvou měsíců od data, kdy byla záruka uplatněna,
  - f) příjemci záruk a podpory likvidity nesmí v reklamě uvádět podporu státu a nesmí v praxi používat agresivní obchodní strategie, k nimž by bez podpory státu ESVO nedošlo.

⁽²¹⁾ Banky, které již obdržely schválenou podporu na záchranu v den, kdy tyto pokyny vstoupí v platnost, ale ještě nezískaly konečné schválení podpory na restrukturalizaci, mohou obdržet podporu v rámci režimu likvidity bez individuálního oznámení.

- (60) U záruk a režimů na podporu likvidity musí být splněna tato dodatečná kritéria:
- režim podpory musí být omezen na banky bez nedostatku kapitálu, což osvědčí příslušný orgán dohledu v souladu s bodem 28,
  - záruky se splatností delší než tři roky nesmí být vyšší než je jedna třetina všech záruk poskytnutých jednotlivé bance,
  - státy ESVO musí informovat Kontrolní úřad každé tři měsíce o: i) fungování režimu, ii) emisích zaručených dluhopisů a iii) skutečně účtovaných poplatcích,
  - státy ESVO musí své zprávy o fungování režimu doplnit o dostupné aktualizované informace o nákladech na srovnatelné emise nezaručených dluhopisů (povaha, objem, rating, měna).
- (61) Ve výjimečných případech mohou být rovněž schváleny záruky za expozici Evropské investiční banky vůči bankám za účelem obnovení úvěrových toků do reálné ekonomiky v zemích s velmi problémovými podmínkami pro poskytování půjček ve srovnání s průměrem v EHP. Při posuzování těchto opatření Kontrolní úřad zejména prozkoumá, zda nepředstavují nepatřičnou výhodu, která by například mohla sloužit k rozvoji dalších obchodních činností těchto bank. Tyto záruky se mohou vztahovat pouze na období sedmi let. Pokud je Kontrolní úřad schváln, není s těmito zárukami spojena povinnost banky předložit plán restrukturalizace.

5. ZAJIŠŤOVÁNÍ LIKVIDITY ZE STRANY CENTRÁLNÍCH BANK A INTERVENCE SYSTÉMŮ POJIŠTĚNÍ VKLADŮ A FONDY PRO ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- (62) Běžné činnosti centrálních bank týkající se měnové politiky, jako jsou například operace na volném trhu a stálé facility, nespádají do působnosti pravidel státní podpory. Specifická podpora určená konkrétní úvěrové instituci (obvykle označovaná jako „nouzová pomoc v oblasti likvidity“) může představovat podporu, pokud nejsou splněny všechny tyto podmínky ⁽²²⁾:
- úvěrová instituce je v okamžiku poskytnutí likvidních prostředků dočasně nelikvidní, ale solventní, k čemuž došlo za výjimečných okolností, a toto zajištění likvidity není součástí většího balíčku podpory,
  - facilita je zcela pokryta zajištěním, přičemž na zajištění se použije snížení hodnoty (tzv. haircuts) v závislosti na jeho kvalitě a tržní hodnotě,
  - centrální banka účtuje příjemci sankční úroky,
  - opatření je přijato z vlastní iniciativy centrální banky a zejména není zajištěno protizárukou státu.
- (63) Intervence fondů pojištění vkladů na odškodnění vkladatelů v souladu s povinnostmi států ESVO podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ⁽²³⁾ nepředstavují státní podporu ⁽²⁴⁾. Státní podporu však může představovat použití takových nebo podobných fondů na pomoc restrukturalizaci úvěrových institucí. Přestože dotyčné fondy mohou pocházet ze soukromého sektoru, mohou představovat podporu do té míry, do jaké spadají pod kontrolu státu, a rozhodnutí o použití fondů jsou přičitatelná státu ⁽²⁵⁾. Kontrolní úřad posoudí slučitelnost státní podpory ve formě takové intervence podle těchto pokynů.
- (64) Státní podpora ve formě intervencí fondu pro řešení problémů bude posuzována podle těchto pokynů, aby bylo možné posoudit jejich slučitelnost s Dohodou o EHP.

6. ZVLÁŠTNÍ ASPEKTY TÝKAJÍCÍ SE PODPORY NA LIKVIDACI

6.1. OBECNÉ ZÁSADY

- (65) Státy ESVO by měly podporovat odchod neživotaschopných aktérů z trhu a umožnit, aby k opouštění trhu docházelo řádným způsobem tak, aby byla zachována finanční stabilita. O řádné likvidaci úvěrové instituce v obtížích by se mělo uvažovat vždy, když instituce nedokáže věrohodně obnovit svou dlouhodobou životaschopnost.

⁽²²⁾ V těchto případech budou opatření následně posuzována v rámci plánu restrukturalizace.

⁽²³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů (Úř. věst. L 135, 31.5.1994, s. 5), jak je uvedeno v bodě 19a kapitoly II bodu ii) přílohy IX Dohody o EHP.

⁽²⁴⁾ Viz obdobně rozsudek Soudního dvora ve věci Deutsche Bahn v. Komise, T-351/02, Sb. rozh. [2006] II-1047, bod 114 a rozsudek Soudního dvora ve věci Puffer, C-460/07, Sb. rozh. [2009] I-3251, bod 70.

⁽²⁵⁾ Viz Danish *winding up scheme* (Úř. věst. C 312, 17.11.2010, s. 5).

- (66) Kontrolní úřad si uvědomuje, že vzhledem ke zvláštnostem úvěrových institucí a při neexistenci mechanismů umožňujících řešení problémů úvěrových institucí bez ohrožení finanční stability není vždy prakticky možné přistoupit k likvidaci úvěrové instituce v řádném konkurzním řízení. Z tohoto důvodu lze státní opatření na podporu likvidace krachujících úvěrových institucí považovat za slučitelnou podporu, s výhradou splnění požadavku stanoveného v bodě 44.
- (67) Cílem řádné likvidace musí být ukončení činnosti nezdravé úvěrové instituce během omezeného časového období. Tento cíl znamená, že nelze poskytovat žádné služby novým třetím stranám. Nebrání to však realizaci stávajících obchodních činností, jestliže to sníží náklady na likvidaci. Cílem likvidace navíc musí být, aby bylo prodáno co nejvíce částí podnikání nebo aktiv v rámci výběrového řízení. Řádné likvidační řízení vyžaduje, aby výnosy z prodeje aktiv přispívaly na náklady likvidace.
- (68) Státy ESVO si mohou zvolit řadu nástrojů pro organizaci likvidace nezdravých úvěrových institucí. Jakákoliv opatření státní podpory realizovaná na podporu likvidace musí být v souladu se zásadami uvedenými v bodech 69 až 82.

6.2. PODMÍNKY PRO SCHVÁLENÍ PODPORY NA LIKVIDACI

- (69) Státy ESVO musí předložit plán pro provedení řádné likvidace úvěrové instituce.
- (70) Kontrolní úřad posoudí slučitelnost opatření podpory, která mají být provedena za účelem řešení problémů úvěrových institucí, podle stejných zásad obdobně, jak je uvedeno v oddílech 2, 3 a 4 pokynů k restrukturalizaci v souvislosti s podporou na restrukturalizaci.
- (71) Ze zvláštní povahy řádné likvidace plynou následující aspekty uvedené v bodech 72 až 78.

6.2.1. Omezení nákladů na likvidaci

- (72) Státy ESVO by měly prokázat, že podpora umožňuje účinnou likvidaci úvěrové instituce řádným způsobem, současně omezit výši podpory na minimum nezbytné k jejímu udržení během likvidace z hlediska sledovaného cíle a dodržet přitom požadavky sdílení nákladů stanovené v tomto sdělení.

6.2.2. Omezení narušení hospodářské soutěže

- (73) Aby se zamezilo nepatřičným narušením hospodářské soutěže, měla by být fáze ukončování činnosti omezena na dobu nezbytně nutnou pro provedení řádné likvidace.
- (74) Pokud úvěrová instituce, která dostala podporu, pokračuje v činnosti, nesmí na trhu aktivně soutěžit ani vyvíjet žádné nové činnosti. Její provoz se musí v zásadě omezit na pokračování a dokončení činností prováděných pro stávající klienty. Každá nová činnost se stávajícími klienty se musí omezovat jen na změnu podmínek stávajících smluv a restrukturalizaci stávajících úvěrů, a to za předpokladu, že tyto změny zvyšují čistou současnou hodnotu příslušných aktiv.
- (75) Cenová politika úvěrové instituce, která má být likvidována, musí být zaměřena na to, aby vybízela klienty k hledání atraktivnějších alternativ.
- (76) Pokud je nezbytná bankovní licence, např. pro okleštěnou banku nebo pro dočasnou instituci vytvořenou pouze za účelem řádné likvidace úvěrové instituce („překlenovací banka“), měla by být omezena jen na činnosti, které jsou zcela nezbytné pro likvidaci. Příslušný orgán dohledu by měl bankovní licenci odebrat co nejdříve.

6.2.3. Sdílení nákladů

- (77) V kontextu řádné likvidace je třeba dbát na to, aby se co nejvíce omezil morální hazard, zejména tím, že bude zabráněno poskytnutí další podpory ve prospěch akcionářů a držitelů podřízených dluhopisů. Z toho důvodu se nároky akcionářů a držitelů podřízených dluhopisů nesmí převádět do žádné pokračující ekonomické činnosti.
- (78) Oddíly 3.1.2 a 3.1.3 musí být dodrženy obdobně.

6.3. PRODEJ ÚVĚROVÉ INSTITUCE V PRŮBĚHU ŘÁDNÉHO LIKVIDAČNÍHO ŘÍZENÍ

- (79) Prodej úvěrové instituce během řádného likvidačního řízení může zahrnovat státní podporu kupujícímu, pokud není prodej organizován formou otevřeného a bezpodmínečného nabídkového řízení a aktiva jsou prodána účastníkovi řízení, který nabídl nejvyšší cenu. Toto veřejné nabídkové řízení by mělo, pokud je to možné, umožnit prodej částí instituce různým uchazečům.
- (80) Zejména při určování toho, zda se jedná o podporu kupujícímu úvěrové instituce nebo jejích částí, Kontrolní orgán přezkoumá, zda:
- a) proces prodeje je otevřený, bezpodmínečný a nediskriminační,
  - b) prodej probíhá za tržních podmínek,
  - c) úvěrová instituce nebo vláda, v závislosti na zvolené struktuře, stanovila co nejvyšší prodejní cenu dotčených aktiv a pasiv.
- (81) Pokud Kontrolní úřad shledá, že kupujícímu byla poskytnuta podpora, Kontrolní úřad zvláště posoudí slučitelnost této podpory.
- (82) Pokud je podpora poskytnuta na hospodářskou činnost, která má být prodána (nikoli kupujícímu této činnosti), slučitelnost takové podpory bude posouzena individuálně s přihlédnutím k těmto pokynům. Pokud proces likvidace zahrnuje prodej hospodářského subjektu s významným podílem na trhu, bude Kontrolní úřad posuzovat potřebu opatření k omezení narušení hospodářské soutěže, jež způsobí podpora, vůči danému hospodářskému subjektu a prověřit životaschopnost tohoto subjektu vyplývající z prodeje. Při posuzování životaschopnosti Kontrolní úřad řádně zohlední velikost a sílu kupujícího v poměru k velikosti a síle nabývaného podniku.

6.4. PODMÍNKY PRO SCHVÁLENÍ REŽIMŮ ŘÁDNÉ LIKVIDACE

- (83) Realizace režimů států ESVO pro řešení úvěrových institucí v potížích může zahrnovat možnost poskytnutí podpory, aby se zajistila řádná likvidace úvěrových institucí v obtížích a zároveň omezily nepříznivé dopady na dané odvětví a hospodářství jako celek.
- (84) Kontrolní úřad se domnívá, že lze schválit režimy podpory na likvidaci menších úvěrových institucí ⁽²⁶⁾, pokud jsou dobře navrženy tak, aby zajistily soulad s požadavky na sdílení nákladů ze strany akcionářů a držitelů podřízených dluhopisů uvedenými v bodě 44 a aby se odstranil morální hazard a další obavy z narušení hospodářské soutěže.
- (85) Slučitelnost těchto režimů podpory bude posuzována z hlediska podmínek stanovených v oddíle 3. Při oznámení režimu podpory Kontrolnímu úřadu musí proto státy ESVO poskytnout podrobné informace o procesu a o podmínkách intervencí ve prospěch přijímajících institucí.
- (86) Vzhledem k tomu, že míra narušení hospodářské soutěže může být různá v závislosti na povaze instituce, která je příjemcem podpory, a její pozici na trhu, bude možná nezbytné individuální posouzení k zajištění toho, aby proces likvidace nevedl k neoprávněnému narušení hospodářské soutěže. Proto musí být za účelem schválení individuálně oznamována opatření podpory v rámci schváleného režimu ve prospěch úvěrových institucí s celkovými aktivy vyššími než 3 000 milionů EUR.

6.5. SLEDOVÁNÍ

- (87) Státy ESVO musí pravidelně, nejméně jednou ročně, podávat zprávy o průběhu režimu podpor povoleného podle oddílu 6.4. Tyto zprávy musí rovněž obsahovat informace o každé úvěrové instituci, která je likvidována podle oddílu 6.4.
- (88) Aby Kontrolní úřad mohl sledovat postup řádné likvidace a její dopad na hospodářskou soutěž, musí státy ESVO předkládat pravidelné zprávy (alespoň jednou ročně) o vývoji procesu likvidace každé banky v likvidaci a závěrečnou zprávu na konci procesu likvidace. V některých případech lze jmenovat dohlížejícího správce, správce prodeje nebo obě tyto osoby, aby byl zajištěn soulad s podmínkami a povinnostmi, na nichž je založeno schválení podpory.

⁽²⁶⁾ Viz např. N 407/2010, *Danish winding-up scheme for banks* (Úř. věst. C 312, 17.11.2010, s. 7).

7. DATUM POUŽITELNOSTI A DÉLKA TRVÁNÍ

- (89) Kontrolní úřad se bude řídit zásadami uvedenými v těchto pokynech od 1. prosince 2013.
- (90) Oznámení obdržená Kontrolním úřadem před 1. prosincem 2013 budou prošetřena s ohledem na kritéria platná v okamžiku oznámení.
- (91) Kontrolní úřad na základě těchto pokynů prověří slučitelnost podpory poskytnuté bez schválení Kontrolního úřadu, a tedy v rozporu s čl. 1 odst. 3 části I protokolu 3 Dohody mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora, s Dohodou o EHP, pokud je část nebo celá podpora poskytnuta po zveřejnění těchto pokynů v Úředním věstníku Evropské unie a v dodatku EHP Úředního věstníku.
- (92) Ve všech ostatních případech ji bude posuzovat na základě pokynů ke krizi platných v okamžiku, kdy byla podpora poskytnuta.
- (93) Kontrolní úřad přezkoumá tyto pokyny tak, jak bude považovat za vhodné, zvláště proto, aby zohlednil změny v tržních podmínkách nebo v regulačním prostředí, které mohou mít vliv na pravidla, která jsou v něm obsažena.
- (94) Pokyny o bankovníctví z roku 2008 se zrušují s účinkem od 30. listopadu 2013.
- (95) Bod 47 a příloha 5 pokynů k znehodnoceným aktivům se zrušují.
- (96) Pokyny k restrukturalizaci se mění takto:

První věta v bodě 4 se nahrazuje touto větou: „Pokud finanční instituce obdržela státní podporu, stát ESVO by měl předložit plán restrukturalizace, aby byla potvrzena nebo obnovena dlouhodobá životaschopnost jednotlivých bank bez státní podpory.“

Poznámka pod čarou č. 6 týkající se bodu 4 se zrušuje.

V bodě 7 se třetí odrážka nahrazuje tímto: „Kontrolní úřad bude uplatňovat základní zásadu přiměřeného sdílení nákladů mezi státy ESVO a bankami, které jsou příjemcem podpory, přičemž bude brát v potaz celkovou situaci finančního sektoru.“

Bod 8 se zrušuje.

První věta v poznámce pod čarou č. 28 týkající se bodu 21 se nahrazuje touto větou: „Viz oddíl 6 pokynů k bankovníctví z roku 2013“.

Bod 25 se nahrazuje tímto: „Každá odchylka od přiměřeného sdílení nákladů *ex ante*, k jejímuž udělení mohlo výjimečně dojít ještě před schválením plánu restrukturalizace z důvodů finanční stability, musí být kompenzována dalším příspěvkem v pozdější fázi restrukturalizace, například formou ustanovení o zpětném získání (tzv. *claw-back clauses*) a/nebo prostřednictvím rozsáhlejší restrukturalizace, jež bude zahrnovat dodatečná opatření omezující narušení hospodářské soutěže.“
